

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нотаріат

Перший (бакалаврський) рівень

галузь знань: 08 Право

спеціальність: 081 Право

освітньо-професійна програма: Право

Мова навчання: українська

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри права та
методики викладання правознавства
Протокол № 2 від 14 вересня 2020 року

Загальна інформація про дисципліну

Назва дисципліни	Нотаріат
Викладач (-і)	Апаров Андрій Миколайович, д.ю.н., професор, професор кафедри
Профайл викладача (-ів)	https://law.sspu.edu.ua/main/zahalna-informatsiia/vykladachi-ta-spivrobotnyky
Контактний тел.	+38 095 260 11 88
E-mail:	attorney@i.ua
Консультації	https://law.sspu.edu.ua/studentam/konsultatsii-vykladachiv

Анотація дисципліни

Викладання та вивчення навчальної дисципліни «Нотаріат» пов'язане з освоєнням теоретичних та практичних знань і навичок щодо діяльності системи органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення та вчиняти інші нотаріальні дії з метою надання їм юридичної вірогідності. Відповідно, освітній процес передбачає ознайомлення майбутніх юристів з професією нотаріуса, а також формування в них загальних розумінь про правові стандарти та особливості здійснення нотаріальної діяльності.

Курс розрахований на студентів 4-го року навчання відповідного факультету напрямку підготовки першого рівня вищої освіти – бакалавр.

Об'єктивні передумови для вивчення дисципліни пов'язані з комплексом соціально-економічних, державно-управлінських, державотворчих та нормативно-творчих процесів формування організованого устрою суспільного буття українського громадянського суспільства. Зазначене стосується площини забезпечення державою соціальної орієнтації соціально-економічного прогресу української державності на легально-правових засадах державного будівництва, розвитку різних форм і типів господарювання, потужних реформаційних процесів правового поля.

Навчальна дисципліна відноситься до вибіркових навчальних дисциплін підготовки профільних фахівців відповідного напрямку галузевої майстерності та за своїми змістом і формою взаємопов'язана з науково-теоретичними розробками інших як загальних навчальних дисциплін (теорія держави та права, історія вчень про державу та право, філософія, соціологія тощо), так і профільно-галузевих (конституційне, адміністративне, цивільне, господарське галузі права тощо).

Мета і завдання дисципліни

Загальною метою викладання та вивчення навчальної дисципліни «Нотаріат» є засвоєння здобувачами вищої освіти понятійно-термінологічного апарату та основних положень дисципліни, що пропонується до вивчення, а також умінь розвивати конкретну тему, аналізувати і узагальнювати ключові аспекти, вирішувати конкретні ситуації у відповідності до положень чинного законодавства.

Зазначене предметно стосується історичних аспектів становлення та розвитку нотаріату, розуміння його місця серед інших видів суспільної діяльності, основних аспектів та особливостей організації та здійснення нотаріальної діяльності. Суб'єкт навчання повинен здатний розв'язувати типові задачі та практичні проблеми у професійній діяльності.

При викладанні курсу згідно з вимогами освітньо-професійної програми ставляться **наступні завдання:**

- ознайомити майбутніх правників з професією нотаріуса та її кваліфікаційними вимогами, а також з навичками організації юридичного навчання;
- надати студентам теоретичні знання про нотаріальну діяльність як окремий вид юридичної практики та вид професійної діяльності;
- сформувати у студентів моральні, політичні, психологічні, культурні, наукові та освітні цінності, необхідні для реалізації професійної нотаріальної діяльності;
- сформувати в студентів вміння планувати і організовувати нотаріальну діяльність;
- навчити організовувати виконання комплексних юридичних завдань;
- продемонструвати студентам в теоретичній та практичній площинах основні юрисдикційні та неюрисдикційні способи й засоби захисту, що застосовуються в нотаріальній діяльності;
- навчити студентів застосовувати набуті знання в професійній діяльності з метою належного юридичного забезпечення різних сфер суспільних відносин.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей:**

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК 6. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 8. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК 9. Здатність працювати в команді.
- ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
- ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство.
- ЗК 14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.
- ЗК 15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою **інтегральної компетентності**, а саме: здатність розв'язувати

складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати:

- зміст законодавства, що регулює завдання, побудову та засади діяльності нотаріальної системи України;
- порядок організації, структуру та повноваження нотаріальних органів, їх підпорядкованість державним органам управління;
- вимоги, що ставляться до кадрів нотаріальної системи;
- правові засади вчинення окремих нотаріальних дій: по засвідченню окремих видів правочинів, здійсненню дій по охороні спадкового майна; посвідчення окремих видів договорів та безспірних фактів, що не мають змісту правочину;

вміти:

- вірно тлумачити і застосовувати норми законодавства України та інших нормативних актів, що регламентують організацію та засади діяльності нотаріату;
- бути обізнаними з веденням нотаріального діловодства по оформленню окремих видів нотаріальних дій;
- модулювати сумісні дії правоохоронних та нотаріальних органів по виявленню та усуненню фактів порушень законності, на підставі наданої інформації органами нотаріату по фактам звернення з вимогою незаконного нотаріального посвідчення документів та юридичних фактів, щопорушують права інших фізичних та юридичних осіб.

Навчальна дисципліна спрямована на формування визначеної освітньо-професійною програмою інтегральної компетентності, а саме: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Формат дисципліни.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4 кредити ECTS.

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	Форма контролю
7	081 Право	4	вбіркова	залік

Назва теми	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		Л	С	С.Р.		Л	С	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Тема 1. Вступ до нотаріату	14	2	2	10	-	-	-	-
Тема 2. Нотаріат та юридична наука, освіта і практика	14	2	2	10	-	-	-	-

Тема 3. Основи нотаріату та нотаріальної професії	14	2	2	10	-	-	-	-
Тема 4. Правові аспекти права на заняття нотаріальною діяльністю	14	2	2	10	-	-	-	-
Разом за модулем 1	56	8	8	40	-	-	-	-
Модуль 2								
Тема 5. Характеристика окремих видів нотаріальної діяльності	12	4	4	4	-	-	-	-
Тема 6. Загальні положення про культуру нотаріальної діяльності	12	4	4	4	-	-	-	-
Тема 7. Правова характеристика організаційних форм діяльності нотаріату	12	4	4	4	-	-	-	-
Тема 8. Правова характеристика професійного самоврядування нотаріусів	10	2	2	6	-	-	-	-
Тема 9. Правова характеристика вчинення нотаріальних дій	14	4	4	6	-	-	-	-
Разом за модулем 2	60	18	18	24	-	-	-	-
Усього годин	116	26	26	64	-	-	-	-
Консультації	4				-			
Разом (усього годин та консультації)	120				-			

Результати навчання

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

- мати чітке загальне уявлення про теоретичні та практичні правові проблеми в рамках тематики дисципліни;
- знати базовий матеріал, що опановується під час лекційних та семінарських занять, а також віднесений на самостійне опрацювання (самостійна робота);
- володіти навичками оперування базовим матеріалом та літературними й іншими джерелами, а також уміннями їх використовувати в інших дисциплінах та на практиці;
- вміти аналізувати ситуації та проблеми, що виникають у правовій діяльності, та знаходити можливі правові шляхи їх вирішення.

Тематичний план вивчення дисципліни.

Інформаційно-програмний зміст та план лекційних занять навчальної дисципліни «Нотаріат» має наступний вигляд:

Модуль 1
Тема 1. Вступ до нотаріату
1. Загальні положення про професійну нотаріальну діяльність.
2. Історія становлення та розвитку нотаріату.
3. Поняття нотаріату як навчальної дисципліни.
4. Предметні характеристики нотаріату як навчальної дисципліни.
5. Методологія нотаріату як навчальної дисципліни.
6. Функції, принципи та завдання нотаріату як навчальної дисципліни.
Тема 2. Нотаріат та юридична наука, освіта і практика
1. Загальні положення про природу правничої науки, освіти та практики.

2. Загальні положення про природу нотаріату як навчальної дисципліни.
3. Загальні положення про природу нотаріату як окремого виду професійної діяльності.
4. Взаємозв'язки нотаріату як навчальної дисципліни та правничої науки і правничої освіти.
5. Взаємозв'язки нотаріату як окремого виду професійної діяльності та правничої практики.
6. Взаємозв'язок нотаріату, правничої науки, освіти та практики з іншими сферами та системами суспільної життєдіяльності.
7. Взаємозв'язок нотаріату, правничої науки, освіти та практики з державою та державною діяльністю.
Тема 3. Основи нотаріату та нотаріальної професії
1. Загальні положення про нотаріат та нотаріальну професію.
2. Правовий статус та сутнісні ознаки нотаріату та нотаріальної професії.
3. Основні стандарти нотаріату та нотаріальної діяльності.
4. Характеристика окремих видів нотаріальної практики.
Тема 4. Правові аспекти права на заняття нотаріальною діяльністю
1. Правовий статус нотаріату в Україні.
2. Завдання та функції нотаріату.
3. Нормативна природа права на заняття нотаріальною діяльністю.
4. Правовий статус нотаріусів та осіб, уповноважених виконувати функції нотаріату.
5. Кваліфікація нотаріальної професії.
6. Професійні права та обов'язки нотаріусів.
7. Юридична відповідальність нотаріусів.
Модуль 2
Тема 5. Характеристика окремих видів нотаріальної діяльності
1. Загальні положення про нотаріальну діяльність та її види.
2. Основні галузі та види професійної нотаріальної діяльності.
3. Правові аспекти нотаріальної діяльності в галузі матеріального права.
4. Правові аспекти адвокатської діяльності в галузі процесуального права.
5. Характеристика професійних юридичних дій та операцій нотаріусів.
7. Результати професійної нотаріальної практики.
Тема 6. Загальні положення про культуру нотаріальної діяльності
1. Поняття професійної культури нотаріуса.
2. Зміст професійної культури нотаріату.
3. Структура професійної культури нотаріату.
4. Правова культура нотаріату.
5. Морально-етична та релігійна культура нотаріату.
6. Психологічна культура нотаріату.
7. Політична культура нотаріату.
Тема 7. Правова характеристика організаційних форм діяльності нотаріату
1. Загальні положення про організаційні форми діяльності нотаріату.
2. Правові аспекти організації та здійснення діяльності державних нотаріальних контор та державних нотаріальних архівів.
3. Правові аспекти здійснення приватної нотаріальної діяльності.
4. Правові аспекти діяльності в галузі нотаріату осіб, уповноважених законом на вчинення

окремих видів нотаріальних дій.
5. Види нотаріальної діяльності та професійні права і обов'язки нотаріуса.
6. Нотаріальна таємниця.
Тема 8. Правова характеристика професійного самоврядування нотаріусів
1. Загальні положення про професійне самоврядування нотаріусів.
2. Правовий статус органів професійного самоврядування нотаріусів.
3. Завдання та організаційні форми професійного самоврядування нотаріусів.
Тема 9. Правова характеристика вчинення нотаріальних дій
1. Загальні правові положення про нотаріальні дії.
2. Повноваження щодо вчинення нотаріальних дій.
3. Загальні правила вчинення нотаріальних дій.
4. Правові аспекти посвідчення угод.
5. Правові аспекти вжиття заходів до охорони спадкового майна.
6. Правові аспекти видачі свідоцтв про право на спадщину.
7. Правові аспекти видачі свідоцтв про право власності на частку в спільному майні подружжя.
8. Правові аспекти видачі свідоцтв про придбання жилих будинків з прилюдних торгів.
9. Правові аспекти накладення заборон відчуження нерухомого майна.
10. Правові аспекти засвідчення вірності копій документів і виписок з них, справжності підписів і вірності перекладу.
11. Правові аспекти посвідчення фактів.
12. Правові аспекти вчинення виконавчих написів.
13. Правові аспекти прийняття документів на зберігання.
14. Правові аспекти вчинення інших нотаріальних дій.

Політика дисципліни

Навчальна робота студента організовується та здійснюється під керівництвом викладача та/або самостійно. Зокрема: здобувачі вищої освіти працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання (контрольні питання або тести), виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими як індивідуальні проекти.

Запроваджена у вищому навчальному закладі система контролю має на меті встановлення рівня, якості та змісту опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни.

Під час навчального процесу беруться до уваги такі показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень здобувачів вищої освіти: відповіді на питання плану практичного заняття під час заняття; доповіді з проблемних питань практичного заняття; участь в активних формах навчання на практичних заняттях; розробка тематичних презентацій і кейсів; публікація тез доповідей та участь у конференціях, написання наукових статей, есе, рефератів.

Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на практичних заняттях, брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів.

Прозорість та відкритість окресленої системи контролю забезпечується шляхом попереднього ознайомлення студентів з цією системою.

Академічна доброчесність

Неухильне дотримання усіма учасниками навчального процесу норм Кодексу академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка від 30 вересня 2019 р. № 420.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення.

Взаємні зобов'язання учасників навчального процесу щодо академічної доброчесності полягають у наступному:

Студенти зобов'язані забезпечити повністю самостійне виконання всіх завдань і робіт і відмовитися від будь-яких дій, які можуть вплинути на об'єктивне оцінювання інших студентів.

Викладач зобов'язується забезпечувати повноту і справедливість усіх форм контролю, об'єктивність і неупередженість оцінювання. У разі встановлення факту плагіату студент отримує мінімальний бал. Якщо має місце надання однакових робіт декількома студентами всі вони отримують мінімальний бал незалежно від «першоджерела».

Усі завдання, передбачені робочою навчальною програмою та методичними вказівками, мають бути виконані у встановлений термін.

Система оцінювання та вимоги

Оцінка рівня та якості знань студентів здійснюється у відповідності до методики рейтингової оцінки та полягає у здійсненні розрахунку суми балів за всіма видами практичних завдань та результатами самостійної роботи. Акумуляція (накопичення) балів здійснюється протягом семестру.

Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота		Залік	Сума
Модуль № 1	Модуль № 2		
30	40	30	100

Під час складання заліку здійснюється тиражування індивідуальних завдань згідно з кількістю студентів чи їх груп (за варіантами) шляхом змішування базових завдань, різноманітністю їх комбінування та варіювання.

Залік проводиться в усній або письмовій формі за умови попередньої підготовки студента.

Щодо системи розподілу балів, які отримують студенти та рейтингової системи, яка трансформується в національну шкалу та шкалу ECTS, то відповідні відомості наведені далі.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна:

1. Юридична деонтологія [Текст] : підручник / НЮУ ім. Ярослава Мудрого; за заг. ред. О. В. Петришина. - Харків : Право, 2014. - 248 с.
2. Фурса С. Я., Фурса Є. І. Нотаріат в Україні. Теорія і практика: Навч. посіб. – К.: А.С.К. – 2001. – 976 с.
3. Фурса С.Я. Теорія нотаріального процесу. - К.: Знання, 2013. - 596 с.
4. Кондракова С. П., Семаков Г. С. Нотаріат в Україні: Курс лекцій. – К.: МАУП, 2001.
5. Комаров В. В. Нотаріат України: Навч. посібн. - К.,Юрінком Інтер, 2010. - 240 с.
6. Л.С. Кміян, Ю.В. Нікітін, П.Г. Хоменко Нотаріат в Україні: Навч. посібн. / за ред. Ю.В. Нікітіна. – К.: КНТ, 2007. – 680 с.

7. Закон України «Про нотаріат».
8. Інструкція про порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України.
9. <http://zakon.rada.gov.ua/>
10. <http://www.president.gov.ua/>
11. <http://www.kmu.gov.ua/>
12. <https://minjust.gov.ua/>
13. <https://unba.org.ua/>